

MĂREȚIA SPIRITULUI ROMÂNESC EXPRIMATĂ PRIN DRAGOSTEA DE NEAM ȘI ORTODOXIE*

PR. DRD. ILIESCU FLORIN MIHAI**

ABSTRACT: As the birth and growth of a child teaches a parent to respect his neighbor's child, so the love of nation and country teaches us to respect other denominations of confession. A form of patriotism is the preservation of the ancestral belief that we have received from the ancestors, even if sometimes we are tempted for material advantage to renounce it. Like any form of the unique love of God, the love of nation and country is a way of uniting the great human race. The participation of the Romanian in the religious life was not only a mechanical function, but a spiritual mission, accepted by an act of faith and an act of continuous will. Orthodox Romanians, in the spirit of Christian love and wisdom, have a duty to live in communion with those of the Risen, but at the same time to have a dialogue with the West to avoid isolation. Those who do otherwise risk losing their own.

KEYWORDS: identity, patriotism, nation, orthodoxy, dialogue

Un neam se identifică nu doar prin numărul de locuitori pe care îl are, ci și prin lupta sa pentru libertate națională și credință. A fi patriot nu este desuet și demodat, ci o datorie a fiecărui cetățean. Iubind propria țară, se dă dovadă de dragoste creștină fiindcă se apără atât patria cât și religia în care ne-am născut. A nu ne fi indiferentă țara în care ne-am născut, înseamnă că apelând la calea dialogului dorim să o ferim de conflicte inutile. Această cale este cea prin care ortodoxia poate dăinui peste timp. Prin violență și frunți încruntate, nu va exista reconciliere. Dialogul este semnul respectului pe care îl avem față de alții, cărora nu le împărtășim ideile.

Cel care luptă nu neapărat cu arma în mână pentru a-și apăra patria, ci prin modul cum o reprezintă printre străini, dă dovadă de interes față de conaționali săi. Omul nu luptă neapărat cu cine este în fața lui, ci pentru cine are în spate, adică pentru frați, surori, rude, oameni dragi sau familie.

Sfânta Scriptură folosește noțiunea de patrie în Evanghelia după Matei: „nu este prooroc disprețuit decât în patria sa și în casa sa” (Matei 13, 57). Astfel, în acest sens, localitatea Capernaum era considerată patria Mântuitorului nostru Iisus Hristos, deoarece El a stat o perioadă lungă de timp în acest loc.

Chiar dacă un creștin autentic țintește către patria cerească și luptă printre oameni să o dobândească pe aceasta, nu trebuie trecută cu vederea nici interesul pentru patria pământească. Într-înșă ne-am născut, de la ea am primit o educație, am primit

protecție și ne-am simțit în siguranță. La un moment dat, vine vremea ca fiecare cetățean să întoarcă ceva din ceea ce a primit de la țara care i-a dăruit atâta.

Așa cum nici patria lui Hristos despre care am vorbit nu i-a oferit dragoste pe măsura dăruirii Sale, după cum mărturisește chiar textul amintit, acest aspect ne ajută să acceptăm mai ușor lipsa de patriotism al altora.

„Sunt vrednice de amintit mai cu amănuntul multiplele aspecte pe care le prezintă activitatea patriotică a Sfinților Părinți: lupta lor pentru dreptate, pentru apărarea celor slabi și asupriți, pentru apărarea drepturilor muncii, pentru libertățile cetățenești și mai ales lupta lor pentru pace”¹.

„Popoarele creștine din Orient au găsit în Ortodoxie nu numai un spirit sufletesc în nenorocirea lor, ci și o puternică pârghie de rezistență națională în fața barbarei stăpâniri turcești”². Astfel că, mulți conducători măreți ai poporului român au luptat nu doar pentru patria din care au făcut parte dar și pentru ortodoxie și păstrarea civilizației europene.

Ortodoxia și patriotismul se îngemănează. Ele se intersectează și se întrepătrund. Ele nu formează două entități separate care ar avea interese diferite. Interesele lor sunt comune. Imprimarea datoriei nobile în conștiința oamenilor față de dragostea de țară a fost un deziderat al Bisericii. Un român ortodox, prin păstrarea credinței strămoșești, demonstrează că este un patriot. El își respectă conducătorii neamului care au murit pentru credință așa cum este cazul sfântului Constantin Brâncoveanu.

Dacă poporul român poartă dialogul cu alte popoare căruia nu-i împărtășește aceeași credință, dă dovadă de patriotism pentru că menține armonia între națiuni. Dacă aceasta n-ar exista și nu s-ar cultiva, atitudinile beligerante ar apărea din ambele părți. Cei care reușesc să păstreze un echilibru în toate, își apără țara în alt fel decât cu arma fiindcă o ferește de conflicte.

Părintele profesor de misiologie Cristian Sonea spunea că „unitatea Bisericii se exprimă în unitatea credinței”³. Nu există o distincție între unitatea pe care trebuie să o aibă Biserica și separat o credință unitară pe care trebuie să o aibă toți credincioșii laolaltă. Creștinii sunt membrii Bisericii și ei nu doar iau parte dar și participă la unitatea acesteia. Mărturisind aceeași credință pe care au moștenit-o de la sfinții apostoli și care s-a perpetuat, ei rămân în unitatea Bisericii. Atâta vreme cât credința ortodocșilor este una iar învățătura celorlalte confesiuni este alta nu se poate vorbi despre o

* Acest studiu a fost realizat în cadrul cursurilor doctorale în Teologie, la Școala Doctorală de teologie a Universității din Craiova, la disciplina Misiologie și ecumenism, sub îndrumarea Arhid. Conf. Univ. Dr. Gelu Călina, care și-a dat avizul spre publicare.

** Doctorand la Școala Doctorală de Teologie Școala Doctorală „Sfântul Nicodim”, Facultatea de Teologie Ortodoxă din Craiova, email: edmond99@yahoo.com.

¹ Diac. Emilian VASILESCU, *Biserica Ortodoxă și patriotismul*, în „Studii Teologice”, Anul VII, nr. 5-6, 1955, p. 390.

² *Ibidem*, p. 392.

³ Cristian SONEA, *Teologia dialogului intercreștin. Introducere.*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2017, p. 29.

unitate. Dar poate fi vorba despre un dialog între Biserici pentru a ajunge la un numitor comun.

Același părinte Cristian Sonea observă pericolul pe care îl prezintă interpretarea sensului dat de termenul dialog ecumenic:

„Înțelegând dialogul ecumenic ca o mișcare de refacere a unității universale a Bisericilor creștine sau o mișcare ce are ca scop unificarea tuturor bisericilor creștine, se subînțelege că, la un moment dat în istorie, unitatea Bisericii s-a distrus și acum trebuie refăcută, iar mișcarea ecumenică ar avea un rol esențial în acest demers. Unitatea este o însușire ființială a Bisericii, alături de sfințenie, sobornicitate și apostolicitate și ea nu poate fi distrusă. Biserica este Una, pentru că unul este Capul său, Iisus Hristos, unul este Duhul Sfânt care-l face prezent pe Hristos în ea, unul este harul sfințitor, care sfințește și desăvârșește întreaga făptură și una este Sfânta Treime a cărei viață de comuniune se trăiește anticipat în Biserică. A se distruge unitatea Bisericii ar echivala cu împărțirea lui Hristos sau a Sfintei Treimi. Deci, unitatea Bisericii este ontologic legată de unitatea lui Dumnezeu, iar această unitate prezentă și trăită în Biserică, este darul lui Dumnezeu”⁴.

Ortodoxia românilor este bazată pe „dragostea și slujirea ca fiind semne necesare ale credinței adevărate”⁵. Orice dialog care are temelie sentimentul slujirii celuilalt și iubirea creștină poate conduce la un rezultat. Dar dacă dialogul este inițiat pe fundamentul doctrinelor, eșecul este garantat. Când se inițiază un dialog, se caută punctele care îi unesc pe cei doi interlocutori. Oriunde ar merge în lume, datorită migrației, românii pot să vorbească deschis despre religia creștin-ortodoxă fără să le fie rușine. Acolo, printre străini se poate observa adevăratul patriotism și adevărata manifestare a credinței.

Nichifor Crainic observa bine că poporul român trebuie să se orienteze către acele popoare cu care are ceva în comun. Acest ceva nu este altceva decât credința în Dumnezeu. Doar legăturile spirituale pot conduce oamenii spre armonie. Legăturile materiale bazate pe ce poate obține unul de la altul se vor destrăma.

„Dacă menirea poporului român este aceea de a crea o cultură după chipul și asemănarea lui, afirmația aceasta implică și soluția unei orientări. Cine preconizează orientarea spre Occident rostește un non-sens. Orientarea cuprinde în sine cuvântul Orient, icoanele căminului se așează pe perete spre Orient, țaranul când se închină pe câmp se întoarce spre Orient. Zicala spune pretutindeni că lumina vine de la Răsărit. Și cum noi ne aflăm geografic în Orient și cum prin religia ortodoxă deținem adevărul luminii răsăritene, orientarea noastră nu poate fi decât spre Orient, adică spre noi înșine, spre ceea ce suntem prin moștenirea de care ne-am învrednicit. Moștenim un pământ răsăritean, moștenim părinți creștini. Occidentalizarea înseamnă negarea orientalismului modern”⁶.

Apropierea și legătura strânsă între popoarele care au același crez religios este esențială. Acest lucru nu înseamnă întoarcerea spatelui la Apus. Între Răsărit și Apus este

⁴ Cristian SONEA, *Lumea după Babel*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2017, p. 189.

⁵ Cristian SONEA, *Apostolat și responsabilitate. O viziune teologică asupra misiunii laicului*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2015, p. 103.

⁶ Nichifor CRAINIC, *Puncte cardinale în haos*, Editura Timpul, Iași, 1996, p. 127.

necesar un dialog ecumenic. Doar în acest mod se poate realiza o comuniune între ele. Însă nu prin absorbție sau fuziune, ci punctul de întâlnire dintre ele trebuie să reprezinte dragostea.

Dacă poporul nostru s-ar rupe de ortodoxie, ar înceta rolul lui de punte vie între Orient și Occident, dar și caracterul de sinteză unică a spiritualității lui între celelalte popoare, adică identitatea noastră cu totul deosebită, căci n-am format și nu formăm numai o punte exterioară între popoarele din Occident și cele din Orientul Europei, ci și o sinteză spirituală originală între ceea ce le este propriu unora și altora.

Când credința creștină ortodoxă a trecut granița spre apusul occidental, el a fost preluat într-un mod superficial, adică Dumnezeu a fost raționalizat, depărtat de sufletul uman, tainele minimalizate iar învățătura evanghelică a fost redusă la discursuri sterile. Partea de simțire profundă a lui Hristos prin sfânta euharistie a fost înlocuită prin cântece religioase umplute cu sentimentalism. Apusul l-a transformat pe Dumnezeu într-un obiect la care se gândesc în mod rațional dar din ignoranță sau din neștiință nu-L experimentează. Acest mod de gândire a transformat Apusul religios într-un imperialism în care important este extinderea teritorială a bisericilor și credincioșilor ei și mai puțin intensitatea trăirii spirituale a acelor oameni.

Trecând spre Occident, credința creștină s-a schimbat în sensul că Dumnezeu a fost cugetat tot mai despărțit de lume, ceea ce a trezit uneori ca reacție o gândire pan-teistă, de confundare a Lui cu esența lumii.

În Occident, despărțirea lui Dumnezeu de lume a dus în catolicism la înțelegerea Bisericii ca având mai puțin prezent pe Hristos în ea, fiind înlocuit de un vicar (locuitor), preocupat de extinderea puterii lui și a subordonaților lui în lume, în mod accentuat de stăpânirea peste domeniile vieții omenești în sens politic. Dumnezeu este gândit rațional ca o realitate oarecum retrasă în cer și nu trăind în lucrarea Lui tainică în suflete. De aceea, s-a pus mai puțin accent pe rugăciune și pe Taine, prin care se cer și se obțin lucrările Lui.

Apusul se bazează foarte mult pe știință fără să fi ajuns la adâncimile duhovnicești. Totodată, cultura apuseană se găsește într-o criză spirituală care generează o teamă eshatologică rezultată din îndepărtarea omului de Dumnezeu. Este adevărat că și Răsăritul a avut neșansa să fie guvernat de comunism, influențând aspectul spiritual. În Apus există la nivel declarativ și formal ideea de unitate dar gândirea occidentală rămâne doar la o formă rațională. În Răsărit exprimarea unității creștine este susținută de simțire.

Duhul smereniei reprezentativ în Răsărit se găsește în opoziție cu omul modern din Apus care crede că descoperirile științifice îl ajută pe om mai mult decât apropierea de Dumnezeu. Pe lângă aceasta, cruciadele, inchiziția, campania colonială apuseană atârnă greu în trecutul ei. O Europă unită este aceea care își clădește temelii pe valori creștine și are la bază învățăturile emise în timpul celor șapte sinoade ecumenice.

Voievozii țării au reușit să țină piept turcilor, inspirați fiind de creștinismul acestui popor încărcat de istorie. Însă, nu așa scoate în relief doar modul cum a fost apă-

rată țara, dând dovadă de patriotism, ci aș mai aminti de contribuția românilor care au avut un rol în a păstra și feri cultura unor popoare precum grecii, de stăpânirea otomană. Națiunea română a susținut financiar monahismul grecesc, exponențial în acest sens fiind Muntele Athos.

Dialogul intercreștin se realizează prin intermediul ecumenismului, mișcare zămislită în mijlocul protestantismului ce își „dorește o misiune creștină unificată prin dialog interconfesional care să depășească faza tensiunilor acumulate în secole”⁷ în vederea realizării unității Bisericii.

Printre oamenii care imigrează găsim atât creștini dar și necreștini, găsim ortodocși, catolici și protestanți. Când se dă o mână de ajutor unui cetățean care a ieșit din populația de referință, nu este întrebat cărui cult aparține. Misiunea este universală. Ajutăm oamenii nu în funcție de religie, ci pentru că din dragoste, Sfânta Treime a fundamentat o misiune de recuperare a omului din tenebrele întunericului și ale păcatului. În primul război mondial, când Biserica s-a implicat în viața socială a oamenilor săraci, nu a căutat să vadă ce fel de religie au cei pe care îi ajută. Comitetele care s-au alcătuit pentru colectarea alimentelor ori saltelelor, nu distribuiau aceste bunuri materiale în funcție de confesiunea din care făcea parte oropsitul, ci în baza dragostei creștine. Misiunea creștină ortodoxă trebuie să ofere dimensiunea spirituală a învățaturii creștine și să experimenteze modul viețuirii omului în Hristos prin comuniune cu oamenii distruși de război sau din alte motive⁸.

Dialogul și întâlnirile între misionari care aparțin diferitelor culte, conduc la decizii eficiente și la manifestarea unității creștine. Pentru ajutorul oferit unui imigrant de o anumită confesiune, trebuie să existe o unitate în dinamica deciziei pentru rezolvarea problemei. Ajutorul reciproc doar în cadrul membrilor unei confesiuni ar fi o greșeală. Toți suntem fii ai lui Dumnezeu și în virtutea calității de fi rătăciți sau nu, trebuie să ne într-ajutorăm. Când un imigrant apusean intră în România creștină el va trebui ajutat. Același lucru trebuie să se întâmple și în cazul unui imigrant român ortodox care se deplasează spre o țară necreștină.

Dialogul intercreștin nu ar trebui să se reducă doar la nivelul de doctrină, ci și la găsirea unor soluții. Aceștia ne privesc pe toți fiindcă oamenii circulă și se răspândesc pe întreg globul pământesc.

„Solidaritatea și iubirea inter-creștină ne îndreaptă unii spre alții în dorința de a ne cunoaște și a dialoga spre regăsirea unității pierdute”⁹. Cum în țara noastră sunt cetățeni de diferite confesiuni, românii creștini pot să-i întâmpine cu căldură, ca văzând ospitalitatea strămoșească să aibă deschidere în a căuta punți mediane de întâlnire. În cazul în care disensiunile de opinie nu converg, eșecul va fi sigur. Nu există

⁷ Pr. Gheorghe PETRARU, *Ortodoxie și prozelitism*, Editura Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, Iași, 2000, p. 137.

⁸ Pr. Ion BRIA, *Biserica Ortodoxă și Consiliul Ecumenic al Bisericilor (1961-1991)*, în „Biserica Ortodoxă Română”, CIX (1991), nr. 10-12, p. 74.

⁹ Pr. Gheorghe PETRARU, *Ortodoxie și prozelitism*, p. 346.

decât o singură soluție: ori câștigăm împreună căutând soluții și respectându-ne, ori pierdem separat fiecare.

Prin dialog și toleranță nu se relativizează credința, ci se promovează găsirea lucrurilor care ne apropie de alții și nu a celor care ne separă. Doar în acest fel, perenitatea credinței creștine va deveni o realitate obiectivă.

Prozelitismul nu trebuie confundat nici cu spiritul ecumenic. Atât misiunea creștină dar și ecumenicitatea bazată pe cei doi piloni ai ei, dialogul și toleranța, oferă fiecăruia libertatea de alegere fără a constrânge. Chiar cuvântul evanghelic ne spune opțiunea lui Dumnezeu. „dacă vrea cineva să vină după Mine (Marcu 8, 34-35).

Când se vorbește despre creștini, cei răsăriteni sunt asimilați cu erorile pe care Apusul le-a făcut. Ortodoxia nu trebuie să poarte povara apuseană, dând impresia că și ea a participat la greșelile altora. Biserica apuseană a declarat Filioque ca dogmă. Pe lângă aceasta, primatul papal și infailibilitatea papei par a produce o distanță între cele două Biserici-surori: ortodoxă și romano-catolică.

Din diplomație și curtoazie au existat o serie de întâlniri la nivel înalt cum ar fi cea dintre papă și arhiepiscopul Atenei la Vatican. Ele însă au fost doar niște pași mărunți care au condus la impresia falsă a unității Bisericii.

„Credem că Sfânta noastră Biserică Ortodoxă este Biserica cea Una, Sfântă, Sobornicească și apostolească a lui Hristos, care are plinătatea harului și a Adevărului și pentru aceasta are succesiunea apostolică neîntreruptă.

Dimpotrivă, bisericile și confesiunile Apusului care au denaturat în multe locuri credința Evangheliei, a Apostolilor și a Părinților, sunt lipsite de harul sfințitor, de Tainele adevărate și de succesiunea apostolică.

Dialogul cu eterodocșii nu este condamnat în măsura în care are ca obiectiv să-i informeze pe aceștia asupra Credinței Ortodoxe astfel încât să se întoarcă la credința ortodoxă. Dialogul teologic în niciun caz nu trebuie să fie însoțit de rugăciuni în comun, de participări la adunări liturgice și cultice, precum și la alte acțiuni care pot da impresia că Biserica noastră ortodoxă îi acceptă pe romano-catolici ca pe o Biserică deplină¹⁰.

Un punct sensibil îl reprezintă rugăciunea comună despre care am amintit anterior. Este o provocare greu de rezolvat. Dacă în cadrul întrunirilor ecumenice ea se săvârșește, deși este interzisă de canoanele bisericești, se lasă falsa impresie că acesta este un punct de plecare eclesiolitic. Dar această rugăciune nu are caracter eclesial. Caracterul eclesial al unei rugăciuni înseamnă împărtășirea din același potir. Este un act sacramental care înseamnă împărtășirea unei credințe comune.

Lumea modernă pune la încercare credința unui popor¹¹. Românii ortodocși, oriunde ar fi în lume sub diferite forme, au datoria de a-și păstra convingerile religioase. Aceasta nu înseamnă că izolarea ar fi o soluție. Trăind în unitatea comunității răsăritene se pot implica într-un dialog social și de principiu.

¹⁰ Aurel PAVEL, Ciprian Iulian TOROCZKAI, *Adevăratul și falsul ecumenism. Perspective ortodoxe asupra dialogului dintre creștini*, Editura Andreiană, Sibiu, 2010, p. 217.

¹¹ John STOTT, *Making Christ Known. Historic Mission Documents from the Lausanne Movement*, William B. Eerdmans Publishing Company Grand Rapids, Michigan, Cambridge, U.K., 1996, p. 251.

„Potrivit naturii ontologice a Bisericii, unitatea sa nu poate fi distrusă. Biserica Ortodoxă recunoaște existența istorică a altor biserici și confesiuni creștine, fără ca să fie în comuniune cu ele, dar crede că relațiile ei cu acestea trebuie să se sprijine pe clarificarea, cât mai repede și cât mai obiectiv posibil, a întregii lor eclesiologii și, în special, a învățăturii lor generale despre taine, har, preoție și succesiune apostolică. Astfel, ea are o abordare favorabilă, atât din motive teologice cât și pastorale, în a lua parte la orice dialog teologic cu diferite biserici și confesiuni creștine și, de o manieră mai generală, să participe la Mișcarea Ecumenică contemporană, cu convingerea că pe calea dialogului ea aduce o mărturie dinamică a plenitudinii adevărului în Hristos și a comorilor sale spirituale tuturor celor care se află în afara ei, cu scopul de a netezi calea spre unitate”¹².

Armele românilor ortodocși derivă din Sfânta Scriptură și ele au fost propovăduite de Mântuitorul nostru Iisus Hristos¹³: blândețea, bunătatea, iertarea sau înțelepciunea. Acestea ni le recomandă chiar Sfânta Scriptură: „umblați cu înțelepciune cu cei din afară” (Col. 4, 5). Ei trebuie să trăiască în pace și înțelegerre cu toți după spusele sfântului Pavel: „Dacă se poate, pe cât stă în puterea voastră, trăiți în bună pace cu toți oamenii” (Rom. 13, 18). Numai într-o astfel de atmosferă pacificatoare se poate promova dialogul cu Apusul. A exista răzbinare față de cei care nu gândesc asemenea nouă înseamnă a exclude din viața noastră cuvântul scripturistic: „nu vă răzbuțați singuri, iubitorilor, ci lăsați loc mâniei căci scris este: „a Mea este răzbu-narea; Eu voi răsplăti, zice Domnul. Dacă vrăjmașul tău este flămând, dă-i de mâncare; dacă îi este sete, dă-i să bea, căci, făcând aceasta, vei grămădi cărbuni de foc pe capul lui” (Rom. 12, 19-20).

Georges Florovsky pornește de la premiza că Biserica Ortodoxă se va identifica întotdeauna cu cea adevărată una, sfântă, sobornicească și apostolică a crezut mereu în rolul misionar extrem de important în lumea contemporană¹⁴.

În relațiile cu semenii lor, românii își vor găsi identitatea doar dacă vor avea un conținut spiritual bogat¹⁵. În schimb, dacă vor fi evazivi și nu vor fi interesați de răspunsul pe care-l vor da înaintea dreptului Judecător, dacă vor fi superficiali în tot ce fac, se vor pierde în mulțime. Regula bogăției sufletești ce-i poate păstra pe ortodocșii români în comuniune cu Răsăritul precum și în dialogul cu apusul este valabilă pentru toate generațiile care vor urma.

¹² <http://basilica.ro/relatiile-bisericii-ortodoxe-cu-ansamblul-lumii-crestine/> data accesării??

¹³ John CORRIE, *Dictionary of mission theology. Evangelical Foundations*, Editors Samuel Escobar and Wilbert Shenk, Inter-Varsity Press, Illinois, 2007, p. 14.

¹⁴ Georges V. FLOROVSKY, *The Church: Her Nature and Task*, in Regnum Edinburgh Centenary Series, volume 17, „Orthodox Perspectives on Mission”, Edited by Petros Vassiliadis, Regnum Books International, Oxford, 2013, p. 34.

¹⁵ Archbishop Anastasios YANNOULATOS, *Orthodox Mission: Past, Present, Future*, in Regnum Edinburgh Centenary Series, volume 17, „Orthodox Perspectives on Mission”, Editure by Petros Vassiliadis, Regnum Books International, Oxford, 2013, p. 16.

Românii vor putea să-și trăiască viața între oamenii din diverse religii și confesiuni dacă existența lor o au bine adânc înfiptă în trăirea întru Hristos¹⁶. Când „nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine” (Gal 2, 20), românul cu frica lui Dumnezeu nu poate fi influențat în ceea ce privește alegerea religioasă.

Religia românilor, și anume ortodoxă, ne-a dat forța să fim un popor unitar. Datorită ortodoxiei, poporul român și-a apărat ființa atunci când Imperiul Otoman făcea eforturi și incursiuni succesive pe teritoriul nostru. Prin intermediul ortodoxiei, această țară locuită de români a reușit să fie un zid care să apere națiunile occidentale de furia otomană. Românii au devenit puternici și o nație demn de luat în seamă prin intermediul ortodoxiei și prin dragostea dusă până la sacrificiu.

Românii ortodocși trebuie să ia aminte și să învețe din istoria înaintașilor vrednici de pomenire. Astăzi, ei trebuie să fie echilibru între Orient și Occidentul european. Acest popor și-a găsit în istorie autoritatea de a iniția discuții cu popoarele occidentale pentru dezvoltarea discuțiilor ecumenice cu creștinismul răsăritean. Orientul poate veni cu spiritualitatea ortodoxă iar Occidentul european vine cu civilizația sa.

Occidentul apusean este caracterizat prin individualism și printr-o monotonie spirituală pentru că s-au depărtat de esența ortodoxiei. Dacă românii se întâlnesc cu ocazia unor evenimente importante din viețile lor, occidentalii simt să se bucure între pereții casei lor. Acest lucru se întâmplă pentru că valorile sufletești nu sunt prețuite. Și, sufletul este scânteie divină din Dumnezeu. Apusul are o relație cu Dumnezeu dar fără profunzime. Doar plecând de la aceste realități ale Apusului, dialogul poate deveni unul fructuos.

Poporul român, poarta de apărare a Occidentului, poate deveni punctul median de întâlnire dintre gândirea rațională a Occidentului și sentimentul trăirii tainice de nepătruns proprie popoarelor din Răsărit. Românii trebuie să țină legături strânse chiar și comerciale, alianțe sau proiecte comune cu popoarele răsăritene care au aceeași religie. Două din aceste popoare despre care vorbesc sunt cel grecesc și cel rus, mai ales că din punct de vedere spațial se găsesc mai aproape de noi decât unele țări occidentale. Apropierea de popoarele care au în cultul lor Sfânta Liturghie, rugăciunea, postul și Biserica în prim plan sunt popoare cu care ne înțelegem mai ușor și ne putem pune de acord în multe privințe. Comuniunea între popoarele Răsăritului este mai facilă dar nu trebuie uitat nici dialogul cu Apusul.

„Viața Bisericii înseamnă unitate și unire”¹⁷. Această unitate și armonie se datorează sinergiei dintre credincioși și harul Sfântului Duh. Ortodocșii români prin prezența lor slujbele Sfintei Liturghii, prin spovedanie, prin canon de rugăciune sau ipitimii participă la lucrarea divină. Astfel, ei pot trăi în dialog și comuniune.

¹⁶ John B. COOB, *Transforming Christianity and the world. A way beyond Absolutism and Relativism*, Orbis Books, Maryknoll, New York, 10545, 2004, p. 115.

¹⁷ Pr. Georges FLOROVSKY, *Biblie, Biserică, Tradiție. O perspectivă ortodoxă*, traducere și prefață de Radu Teodorescu, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2006, p. 78.

În lume, se încearcă azi, și inclusiv în România, un sincretism religios. Însă, Ortodoxia cere să fie respins individualismul apusean care a apărut datorită alterării doctrinei despre Biserică. Catolicii sunt mai organizați și cu luare aminte la formele telurice, devenind mai raționali. Încearcă prin tot felul de mijloace să justifice dogmele cu ajutorul rațiunii. Dimpotrivă, noi ortodocșii suntem mai mistici ceea ce aduce și o doză de pasivitate. Nu suntem atât de bine organizați și nici spirit întreprinzător prea dezvoltat nu avem.

CONCLUZII

Dialogul dintre Răsărit și Apus este o mișcare ecumenică ce are ca scop unitatea creștină divizată după anul 1054. Acest dialog mai reprezintă și o modalitate de a găsi puncte convergente. Strădaniile acestea demonstrează că fiecare își iubește religia, neamul și țara, pentru că face eforturi ca oamenii de diferite confesiuni să trăiască într-un consens. El are dintru început un punct vulnerabil, și anume faptul că strădaniile omenești se realizează fără lucrarea Duhului Sfânt. Dialogul acesta poate exista, însă este greu de ajuns la un numitor comun deoarece credința autentică a Bisericii răsăritene nu se îngemănează cu toleranța apuseană.

Spiritul românesc, din dragoste pentru țară, încearcă să trăiască în concordie cu cei de alte confesiuni sau religii, așa cum se găsesc în Apus. Modul în care țara poate fi iubită este acela de a încerca să nu fie implicată în conflicte. Una din soluțiile care se impun pentru a păstra o stare pacificatoare este dialogul pe care îl propuneam mai devreme.

Lumea este expresia dragostei lui Dumnezeu. Astfel că acolo unde există iubire creștină între persoane se află comunicare și dialog. Aceasta duce spre comuniune. A rămâne izolați în cadrul unei comunități cum este cea răsăriteană și fără a iniția întâlniri cu Apusul înseamnă a ne plasa în afara iubirii Sale. Prin Biserica strămoșească, românii ortodocși și credincioși sunt chemați spre comuniunea de viață și iubire. Astfel, prin credința înaintașilor, românii nu au ales înstrăinarea și însingurarea.